

فهرست

درس ۱	هستی بخش	درس ۶	سنت‌های خداوند در زندگی
کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۱۰	خلاصه نموداری درس اول ۱۷	کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۹۰	خلاصه نموداری درس ششم ۹۸
سؤال‌های امتحانی درس اول ۱۸		سؤال‌های امتحانی درس ششم ۹۹	
درس ۲	یکتای بی‌همتا	درس ۷	بازگشت
کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۲۵	خلاصه نموداری درس دوم ۳۴	کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۱۰۷	خلاصه نموداری درس هفتم ۱۱۴
سؤال‌های امتحانی درس دوم ۳۵		سؤال‌های امتحانی درس هفتم ۱۱۵	
درس ۳	توحید و سبک زندگی	درس ۸	زندگی در دنیای امروز و عمل به احکام الهی
کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۴۲	خلاصه نموداری درس سوم ۵۰	کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۱۲۳	خلاصه نموداری درس هشتم ۱۳۲
سؤال‌های امتحانی درس سوم ۵۱		سؤال‌های امتحانی درس هشتم ۱۳۳	
درس ۴	فقط برای تو	درس ۹	پایه‌های استوار
کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۵۸	خلاصه نموداری درس چهارم ۶۵	کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۱۴۲	خلاصه نموداری درس نهم ۱۴۹
سؤال‌های امتحانی درس چهارم ۶۶		سؤال‌های امتحانی درس نهم ۱۵۰	
درس ۵	قدرت پرواز	درس ۱۰	تمدن جدید و مسئولیت ما
کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۷۳	خلاصه نموداری درس پنجم ۸۲	کتاب‌نامه + درس‌نامه + حالا تو بگو ۱۵۷	خلاصه نموداری درس دهم ۱۶۷
سؤال‌های امتحانی درس پنجم ۸۳		سؤال‌های امتحانی درس دهم ۱۶۸	
پاسخ‌نامه تشریحی			
پاسخ‌نامه درس اول ۱۷۸	پاسخ‌نامه درس دوم ۱۸۲	پاسخ‌نامه درس ششم ۱۹۹	پاسخ‌نامه درس هفتم ۲۰۳
پاسخ‌نامه درس سوم ۱۸۷	پاسخ‌نامه درس چهارم ۱۹۱	پاسخ‌نامه درس هشتم ۲۰۸	پاسخ‌نامه درس نهم ۲۱۲
پاسخ‌نامه درس پنجم ۱۹۵		پاسخ‌نامه درس دهم ۲۱۶	
پیوست +	جمع‌بندی آیات، احادیث و اشعار ۲۲۲		

آشنایی با
**BEAST
MODE**

دین و زندگی دوازدهم خیلی سبز

۱ یک اسکن، همه چیز در دسترس

اول از همه باید فعال سازی پنل کتاب رو انجام بدی تا به همه محتواها و امکانات دسترسی داشته باشی.

گام سوم

کد اسکرچ رو بعد از خراشیدن، ثبت و فعال سازی کنی. (فقط برای بار اول)

گام دوم

با شماره موبایل
وارد بشی.

گام اول

فقط کافیه QR Code
کتاب رو اسکن کنی!

بریم ببینیم با فعال شدن پنل کتاب چیا گیرمون میاد!

۲

نسخه دیجیتال کتاب، کتابخوان خیلی سبز

با خرید نسخه چاپی این کتاب، نسخه دیجیتال اون هم در اختیار شما قرار می‌گیره تا بتونید در هر زمان و مکانی به محتوای کتاب دسترسی داشته باشید.
کتابخوان دیجیتال خیلی سبز به شما این امکان رو می‌ده که متناسب با سبک مطالعه خودتون، از امکانات متنوعش استفاده کنید.

امکان مطالعه در
هر دستگاهی

یادداشت کردن

هایلایت کردن و
علامت گذاری

۳

همایش ویژه شب امتحان

همه دانش آموزها در هر سطحی که هستن، قبل از امتحان‌های نهایی (یا نوبت اول) نیاز دارن که یه معلم حرفه‌ای کار رو براشون جمع کنه! جواب این نیاز چیزی نیست جز همایش‌های شب امتحان خیلی سبز که ویژگی‌های زیر رو دارن:

- تدریس شده توسط بهترین دبیران
- مرور کاربردی ویژه امتحان نهایی
- تحلیل امتحان‌های نهایی سال‌های اخیر
- نکات مشاوره‌ای و پیش‌بینی سؤالات امتحان نهایی
- بررسی تمام نکات مهم و پرکاربرد
- آموزش تشریحی نویسی

کلاس‌های آنلاین کامل

۴

خیلی از دانش‌آموزها نیاز دارند که به معلم حرفه‌ای مطالب رو بهشون درس بده. به همین خاطر، ما تصمیم گرفتیم که به همراه این کتاب، کلاس آنلاین دین‌زندگی دوازدهم خیلی سبز رو به شما هدیه بدیم تا از این نظر هم هیچ نگرانی‌ای نداشته باشید.

نمونه سؤال‌های آزمون تشریحی خیلی سبز

۵

آزمون‌های تشریحی خیلی سبز، پرمخاطب‌ترین آزمون‌های آزمایشی تشریحی در کشور هستن! این آزمون‌ها باکیفیت‌ترین و شبیه‌ترین سؤال‌ها به امتحان‌های نهایی رو دارن و ما آرشو این آزمون‌ها رو براتون در پنل کتاب قرار دادیم.

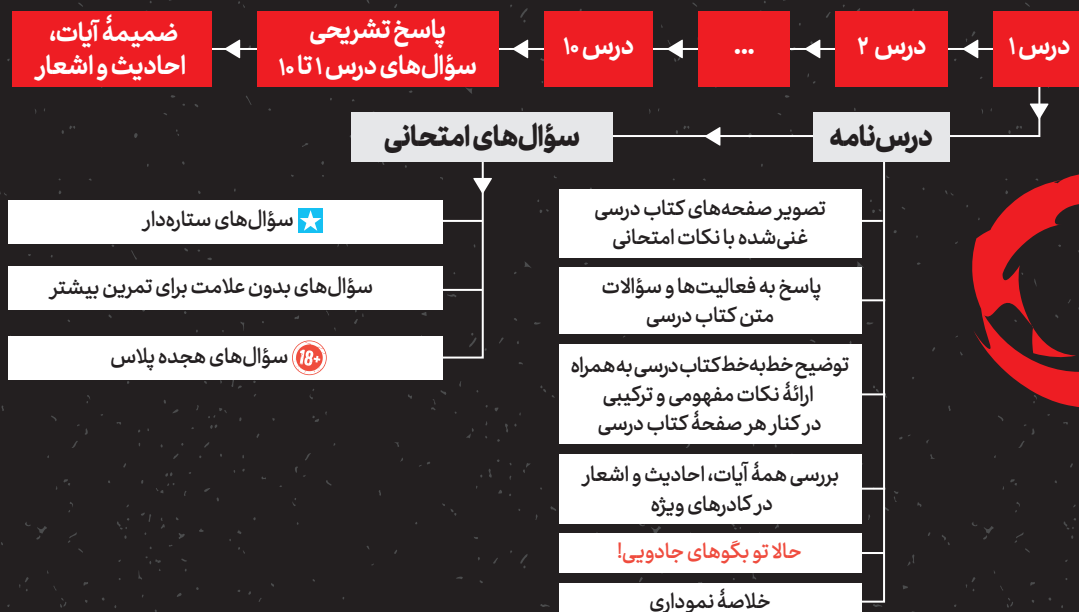

حالا بریم ببینیم داخل کتاب چه خبره!

ساختار کتاب اصلی در یک نگاه

۶

کتاب اصلی

معرفی آیکون‌ها و کادرهای درس‌نامه

۷

- نکته** | هر موقع در درس‌نامه به آیکون‌های نکته برخورد کردید، باید دقتتون رو چند برابر کنید.
- نکته ترکیبی** | معمولاً در امتحان نهایی حداقل یک سؤال ترکیبی طرح می‌شه؛ به این نکات در درس‌نامه توجه ویژه‌ای کرده‌ایم.
- کادر آیه، حدیث و شعر** | ۲/۵ نمره به طور مستقیم از آیه و حدیث و حداقل ۱/۵ از شعرهای کتاب درسی در امتحان نهایی سؤال طرح می‌شه. اگه می‌خواید بیست بشید کادرهای بررسی آیه، بررسی حدیث و بررسی شعر رو جدی بگیرید.
- حالا تو بگو** | معمولاً معلم‌ها قبل این‌که برن سراغ مبحث بعدی، چندتا سؤال از مبحث قبلی می‌پرسن تا مطمئن بشن دانش‌آموز اون مبحث رو یاد گرفتن. ما هم در «حالا تو بگو» ها همین کارو کردیم.

معرفی آیکون‌های بخش سؤال‌های امتحانی

۸

فرض کنید دوتا دانش‌آموز به نام‌های ریک و مورتی می‌خوان برای امتحان نهایی از این کتاب استفاده کنن. ریک به دانش‌آموز با سطح درسی قویه که از اول سال شروع به خواندن این کتاب کرده. مورتی به دانش‌آموز با سطح درسی ضعیفه که خوندن این کتاب رو گذاشته برای بعد از عید و می‌خواد نزدیک امتحان نهایی از این کتاب استفاده کنه. به نظرتون مورتی می‌رسه همه سؤال‌هایی رو که ریک در مدت ۹ ماه خونده، پاسخ داده و یاد گرفته به ماه و نیمه بخونه و یاد بگیره؟ حتمن نه!! پس ریک که هدفش ۲۰گرفتنه، توی حل کردن سؤال‌ها به فرق‌هایی با مورتی داره. به همین خاطر ما سؤال‌های امتحانی رو با علامت‌های **18+** و **★** دسته‌بندی کردیم، که هر دانش‌آموز با توجه به سطح و وقتش بتونه از این کتاب استفاده کنه!

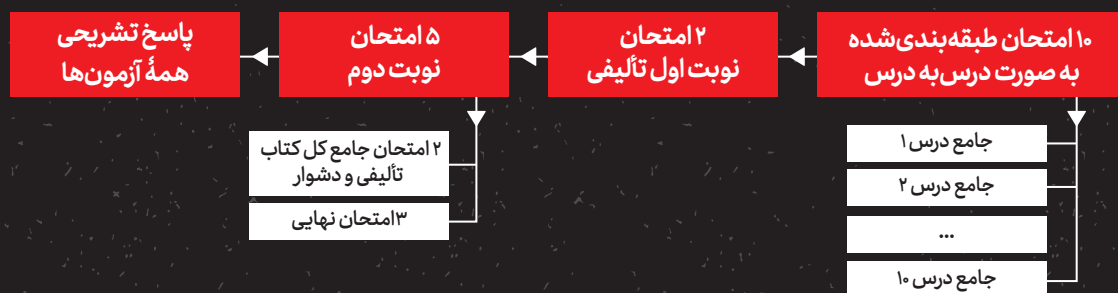
آیکون	معرفی	توصیه
 (۶۱۳ سؤال ستاره‌دار)	حداقل چیزی که به دانش‌آموز باید برای امتحان نهایی بلد باشه!	اگه حال داری یا نداری، ضعیف هستی یا قوی، در هر صورت سؤال‌های ★ رو حتمن یاد بگیر.
— (سؤال‌های بدون علامت)	این سؤال‌ها برای تثبیت یک ایده آموزشی طراحی شدن.	بعد از سؤال‌های ستاره‌دار برای تمرین بیشتر سؤال‌های بدون علامت را حل کنید.
 (بیش از ۱۸ سؤال هجده پلاس)	این سؤال‌ها سختن. اگه به کم‌تر از ۲۰ راضی نمی‌شی، برو سراغ سؤال‌ها.	اگه به اندازه کافی تسلط پیدا کرده باشی، می‌تونی بری سراغ 18+ ها!

ساختار کتاب‌های ضمیمه در یک نگاه

۹

همون‌طور که می‌بینین همراه با این کتاب دو جلد ضمیمه هم هدیه گرفتین! به جلد ضمیمه آزمون و یک جلد ضمیمه خلاصه درس شب امتحانی. ضمیمه آزمون شامل ۱۷ امتحانه و ساختارش به صورت زیر است:

کتاب ضمیمه آزمون

کل کتاب ضمیمه خلاصه درس شب امتحان

شب امتحان نمی‌شه کل کتاب رو دوباره خوند، به همین خاطر ما براتون به ضمیمه خلاصه درس گذاشتیم که بتونید مهم‌ترین نکات رو خیلی سریع شب امتحان مرور کنید.

نگاهی دقیق به ساختار درس‌نامه این کتاب

همهٔ صفحات کتاب درسی را برایتان قرار داده‌ایم؛ چون مهم‌ترین منبع شما برای امتحان نهایی «دین و زندگی»، خود کتاب درسی است.

کتاب درسی را با اضافه کردن نکات امتحانی و مفهومی و همچنین هایلایت کردن عبارت های مهم آن برایتان غنی سازی کرده ایم.

تمام سؤال‌های کتاب درسی را به طور کامل پاسخ داده‌ایم.

«حالا تو بگو» های این کتاب، جادویی هستند! در صفحه بعد این که چرا بهش می گیم «جادویی» رو براتون توضیح می دیم!

تفکر و اندیشه

۱
بخش اول

اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند، در دل و قلب ریشه می‌دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می‌گردد. برگ و بار (نتیجه) اندیشه اعمال انسان است.

اندیشه، بهار جوانی را بر طراوت و زیبا می‌سازد؛ استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیباتر را نوید می‌بخشد. علاوه بر آن می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد. پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید:

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِيمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ^۱

این بخش از کتاب به همین عبادت پرداخته است: اندیشه درباره خدا

درباره این بخش

آیا تاکنون برایتان پیش آمده است که در فضایی آرام نشسته و به دور از هیجان و بهمانی زندگی درباره این جهان بر جنبه‌های تفکر کرده باشید؟ تفکر درباره جهان دور دست؛ یعنی آسمان بی‌کران یا کیهانشان‌ها، منظومه‌ها، خورشید و سیارات؛ و تفکر درباره همین جهان نزدیک، یعنی زمین یا جنگل‌ها، دریاها، پیاپی‌ها، جانوران، گیاهان و گل‌های زیبایش.

آیا هرگز درباره آغاز و پایان این هستی بنظر فکر کرده‌اید؟ راستی این میلیاردها میلیارد کیهانشان و ستاره و سیاره، با میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده‌اند؟ موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه می‌شناسند؟ در این بخش از کتاب در مورد خداوند و صفات او صحبت می‌شود پاسخ همه این سوالات، مخصوصاً این سوالات که (موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟، خداوند است.

اندیشه

مانند بذری است که:

- ۱- در ذهن انسان ← جوانه می‌زند.
- ۲- در دل و قلب ← ریشه می‌دواند.
- ۳- برگ و بار آن ← به صورت اعمال ظاهر می‌شود.

ثمرات اندیشه

- ۱- بر طراوت و زیباکردن بهار جوانی
- ۲- شکوفا کردن استعدادها
- ۳- امید و وار کردن به آینده‌ای زیباتر
- ۴- می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد.

(توجه: به شرط آن‌که ملام و درباره خدا و قدرت او باشد.)

حدیث پیامبر اکرم ﷺ

«أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِيمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ»

موضوع حدیث: برترین عبادت، اندیشیدن درباره خداوند

پیام حدیث: ۱- اهمیت اندیشه در اسلام

۲- اندیشیدن در صورتی می‌تواند برترین عبادت باشد که: (الف) مداوم باشد.

ب) درباره خدا و قدرت او (صفات او) باشد.

نکته: تفکر در جهان هستی ما را با این سؤال‌های اساسی روبه‌رو می‌کند که:

- این جهان با میلیاردها سیاره و کهکشان و ستاره و ... یا میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده است؟
- موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟

تفکر و اندیشه

۱
بخش اول

اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند، در دل و قلب ریشه می‌دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می‌گردد. برگ و بار (نتیجه) اندیشه اعمال انسان است.

اندیشه، بهار جوانی را بر طراوت و زیبا می‌سازد؛ استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیباتر را نوید می‌بخشد. علاوه بر آن می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد. پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید:

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِيمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ^۱

این بخش از کتاب به همین عبادت پرداخته است: اندیشه درباره خدا

درباره این بخش

آیا تاکنون برایتان پیش آمده است که در فضایی آرام نشسته و به دور از هیجان و بهمانی زندگی درباره این جهان بر جنبه‌های تفکر کرده باشید؟ تفکر درباره جهان دور دست؛ یعنی آسمان بی‌کران یا کیهانشان‌ها، منظومه‌ها، خورشید و سیارات؛ و تفکر درباره همین جهان نزدیک، یعنی زمین یا جنگل‌ها، دریاها، پیاپی‌ها، جانوران، گیاهان و گل‌های زیبایش.

آیا هرگز درباره آغاز و پایان این هستی بنظر فکر کرده‌اید؟ راستی این میلیاردها میلیارد کیهانشان و ستاره و سیاره، با میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده‌اند؟ موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه می‌شناسند؟ در این بخش از کتاب در مورد خداوند و صفات او صحبت می‌شود پاسخ همه این سوالات، مخصوصاً این سوالات که (موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟، خداوند است.

اندیشه

مانند بذری است که:

- ۱- در ذهن انسان ← جوانه می‌زند.
- ۲- در دل و قلب ← ریشه می‌دواند.
- ۳- برگ و بار آن ← به صورت اعمال ظاهر می‌شود.

ثمرات اندیشه

- ۱- بر طراوت و زیباکردن بهار جوانی
- ۲- شکوفا کردن استعدادها
- ۳- امید و وار کردن به آینده‌ای زیباتر
- ۴- می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد.

(توجه: به شرط آن‌که ملام و درباره خدا و قدرت او باشد.)

حدیث پیامبر اکرم ﷺ

«أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِيمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ»

موضوع حدیث: برترین عبادت، اندیشیدن درباره خداوند

پیام حدیث: ۱- اهمیت اندیشه در اسلام

۲- اندیشیدن در صورتی می‌تواند برترین عبادت باشد که: (الف) مداوم باشد.

ب) درباره خدا و قدرت او (صفات او) باشد.

نکته: تفکر در جهان هستی ما را با این سؤال‌های اساسی روبه‌رو می‌کند که:

- این جهان با میلیاردها سیاره و کهکشان و ستاره و ... یا میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده است؟
- موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟

تفکر و اندیشه

۱
بخش اول

اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند، در دل و قلب ریشه می‌دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می‌گردد. برگ و بار (نتیجه) اندیشه اعمال انسان است.

اندیشه، بهار جوانی را بر طراوت و زیبا می‌سازد؛ استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیباتر را نوید می‌بخشد. علاوه بر آن می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد. پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید:

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِيمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ^۱

این بخش از کتاب به همین عبادت پرداخته است: اندیشه درباره خدا

درباره این بخش

آیا تاکنون برایتان پیش آمده است که در فضایی آرام نشسته و به دور از هیجان و بهمانی زندگی درباره این جهان بر جنبه‌های تفکر کرده باشید؟ تفکر درباره جهان دور دست؛ یعنی آسمان بی‌کران یا کیهانشان‌ها، منظومه‌ها، خورشید و سیارات؛ و تفکر درباره همین جهان نزدیک، یعنی زمین یا جنگل‌ها، دریاها، پیاپی‌ها، جانوران، گیاهان و گل‌های زیبایش.

آیا هرگز درباره آغاز و پایان این هستی بنظر فکر کرده‌اید؟ راستی این میلیاردها میلیارد کیهانشان و ستاره و سیاره، با میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده‌اند؟ موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه می‌شناسند؟ در این بخش از کتاب در مورد خداوند و صفات او صحبت می‌شود پاسخ همه این سوالات، مخصوصاً این سوالات که (موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟، خداوند است.

اندیشه

مانند بذری است که:

- ۱- در ذهن انسان ← جوانه می‌زند.
- ۲- در دل و قلب ← ریشه می‌دواند.
- ۳- برگ و بار آن ← به صورت اعمال ظاهر می‌شود.

ثمرات اندیشه

- ۱- بر طراوت و زیباکردن بهار جوانی
- ۲- شکوفا کردن استعدادها
- ۳- امید و وار کردن به آینده‌ای زیباتر
- ۴- می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد.

(توجه: به شرط آن‌که ملام و درباره خدا و قدرت او باشد.)

حدیث پیامبر اکرم ﷺ

«أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِيمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ»

موضوع حدیث: برترین عبادت، اندیشیدن درباره خداوند

پیام حدیث: ۱- اهمیت اندیشه در اسلام

۲- اندیشیدن در صورتی می‌تواند برترین عبادت باشد که: (الف) مداوم باشد.

ب) درباره خدا و قدرت او (صفات او) باشد.

نکته: تفکر در جهان هستی ما را با این سؤال‌های اساسی روبه‌رو می‌کند که:

- این جهان با میلیاردها سیاره و کهکشان و ستاره و ... یا میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده است؟
- موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟

تفکر و اندیشه

۱
بخش اول

اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند، در دل و قلب ریشه می‌دواند و برگ

جادوی «حالا تو بگو» های خیلی سبز

همون طور که دیدید همراه با این کتاب به طلق قرمز هم هدیه گرفتین! این طلق قرمز همون چوب جادوگری شماست!

مرحله ۱ همون طور که در شکل زیر می بینید، قبل از این که طلق رو روی «حالا تو بگو» ها قرار بدید، کلمات قرمز شده متن دیده می شوند.

حالا تو بگو

- ۱ اندیشه همچون بذری است که در دهن جوانه می زند و در دل ریشه می دواند.
- ۲ برگ و بار اندیشه انسان به صورت اعمال عیان می گردد.
- ۳ از ثمرات اندیشه این است که بهار جوانی را پرطراوت و زیبا می سازد، استعدادها را شکوفا می کند و امید به آینده ای زیباتر را نوید می بخشد.
- ۴ با توجه به این حدیث پیامبر ﷺ: «افضل العبادۃ ادمان التفکر فی الله و فی قدرته»، اندیشه می تواند برترین عبادت ها باشد.
- ۵ شرط برترین عبادت بودن اندیشه در کلام نبوی این است که مداوم باشد و درباره خدا و قدرت او باشد.
- ۶ طرح سؤال هایی همچون «موجودات جهان، هستی خود را وامدار چه کسی هستند؟» بازتاب تفکر در فضایی آرام پیرامون جهان هستی و درباره آغاز و پایان آن است.
- ۷ موجودات جهان، هستی خود را وامدار خداوند هستند.

مرحله ۲ بیاید جادو کنیم! وقتی طلق قرمز رو مثل شکل پایین روی «حالا تو بگو» ها قرار می دید، کلمات و عبارات قرمز محو می شن و شما رو با به سری جای خالی تنها می دارن که باید به آن جای خالی ها پاسخ بدید.

حالا تو بگو

- ۱ اندیشه همچون بذری است که در دهن جوانه می زند و در دل ریشه می دواند.
- ۲ برگ و بار اندیشه انسان به صورت اعمال عیان می گردد.
- ۳ از ثمرات اندیشه این است که بهار جوانی را پرطراوت و زیبا می سازد، استعدادها را شکوفا می کند و امید به آینده ای زیباتر را نوید می بخشد.
- ۴ با توجه به این حدیث پیامبر ﷺ: «افضل العبادۃ ادمان التفکر فی الله و فی قدرته»، اندیشه می تواند برترین عبادت ها باشد.
- ۵ شرط برترین عبادت بودن اندیشه در کلام نبوی این است که مداوم باشد و درباره خدا و قدرت او باشد.
- ۶ طرح سؤال هایی همچون «موجودات جهان، هستی خود را وامدار چه کسی هستند؟» بازتاب تفکر در فضایی آرام پیرامون جهان هستی و درباره آغاز و پایان آن است.
- ۷ موجودات جهان، هستی خود را وامدار خداوند هستند.

درستنامه سؤالات امتحان

مانند بذری است که:

- ۱- در ذهن انسان ← جوانه می‌زند.
- ۲- در دل و قلب ← ریشه می‌دواند.
- ۳- برگ و بار آن ← به صورت اعمال ظاهر می‌شود.

ثمرات اندیشه

- ۱- پرتراوت و زیباکردن بهار جوانی
 - ۲- شکوفا کردن استعدادها
 - ۳- امیدوار کردن به آینده‌ای زیباتر
 - ۴- می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد.
- (توجه: به شرط آن‌که مداوم و درباره‌ی خدا و قدرت او باشد.)

حدیث پیامبر اکرم

«أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ»

موضوع حدیث: برترین عبادت، اندیشیدن درباره‌ی خداوند

پیام حدیث: ۱- اهمیت اندیشه در اسلام
۲- اندیشیدن در صورتی می‌تواند برترین عبادت باشد که: الف) مداوم باشد.
ب) درباره‌ی خدا و قدرت او (صفات او) باشد.

نکته تفکر در جهان هستی ما را با این سؤال‌های اساسی روبه‌رو می‌کند که:

- این جهان با میلیاردها سیاره و کهکشان و ستاره و ... با میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده است؟
- موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟

تفکر و اندیشه

۱

بخش اول

اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند، در دل و قلب ریشه می‌دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می‌گردد. برگ و بار (نتیجه) اندیشه انسان، عمل اوست.
اندیشه، بهار جوانی را پرتراوت و زیبا می‌سازد، استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیباتر را نوید می‌بخشد. علاوه بر آن می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید:

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ

اهمیت و جایگاه

تفکر و اندیشه

این اندیشه در مورد صفات و افعال خداوند است، نه ذات و حقیقت او. چون تفکر در صفات الهی ممکن و در ذات او غیرممکن است. (علت راد را ادامه درس خواهیم گفت)

برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره‌ی خدا و قدرت اوست.

این بخش از کتاب به همین عبادت پرداخته است: اندیشه درباره‌ی خدا

هستی بخش

در اول

آیا تاکنون برایتان پیش آمده است که در فضایی آرام نشسته و به دور از هیجان و هیاهوی زندگی درباره‌ی این جهان پر جنب و جوش تفکر کرده باشید؟ تفکر درباره‌ی جهان دوردست؛ یعنی آسمان بی‌کران با کهکشان‌ها، منظومه‌ها، خورشید و ستارگان؛ و تفکر درباره‌ی همین جهان نزدیک، یعنی زمین با جنگل‌ها، دریاها، بیابان‌ها، جانوران، گیاهان و گل‌های زیبایش.
آیا هرگز درباره‌ی آغاز و پایان این هستی پهناور فکر کرده‌اید؟ به راستی این میلیاردها میلیارد کهکشان و ستاره و سیاره، با میلیاردها موجود متنوع از کجا آمده‌اند؟ موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟! در این بخش از کتاب در مورد خداوند و صفات او صحبت می‌شود. پاسخ همه‌ی این سؤالات، مخصوصاً این سؤال که «موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟» خداوند است.

۲ و ۶

حالات و بگو

- ۱- اندیشه همچون بذری است که در ذهن جوانه می‌زند و در دل (قلب) ریشه می‌دواند.
- ۲- برگ و بار اندیشه انسان به صورت اعمال عیان می‌گردد.
- ۳- از ثمرات اندیشه این است که بهار جوانی را پرتراوت و زیبا می‌سازد، استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیباتر را نوید می‌بخشد.
- ۴- با توجه به این حدیث پیامبر صلی الله علیه و آله: «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ»، اندیشه می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد.
- ۵- شرط برترین عبادت بودن اندیشه در کلام نبوی این است که مداوم باشد و درباره‌ی خدا و قدرت او باشد.
- ۶- طرح سؤال‌هایی همچون «موجودات جهان، هستی خود را و امدار چه کسی هستند؟» بازتاب تفکر در فضایی آرام پیرامون جهان هستی و درباره‌ی آغاز و پایان آن است.
- ۷- موجودات جهان، هستی خود را و امدار خداوند هستند.

شناخت انسان نسبت به خداوند

انواع شناخت نسبت به خداوند

۱ شناخت اولیه و فطری:

براساس فطرت خویش

- خدا را می یابیم.
- حضور خداوند را درک می کنیم.
- می دانیم آفریننده ای حکیم جهان را هدایت و پشتیبانی می کند.

۲ شناخت و معرفت عمیق تر:

قرآن

- ما را به این شناخت عمیق تر دعوت می کند.
- راه های گوناگونی برای درک وجود خدا و شناخت صفات خدا به ما نشان می دهد.
- یکی از راه های شناخت عمیق تر تفکر درباره نیازمند بودن جهان در پیدایش خود به آفریننده است.

نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش

مقدمه اول

- ما و این جهان پدیده هستیم.
- یعنی وجودمان از خودمان نیست. (ویژگی پدیده ها)
- هستی ما از خودمان سرچشمه نمی گیرد.

مقدمه دوم

- وجوداتی که وجودشان از خودشان نیست (پدیده ها)، در موجود شدن خود نیازمند به پدیدآورنده هستند.
- پدیدآورنده ای که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد. (ذاتاً موجود باشد).
- نتیجه** ما و همه پدیده های جهان در پدید آمدن و هست شدن خود نیازمند آفریننده ای هستیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این وجود برتر و متعالی، خداوند است.

شعر جامی

«ذات نایافته از هستی، بخش چون تواند که بود هستی بخش
خشک ابری که بود ز آب تهی ناید از وی صفت آب دهی»

موضوع شعر: مقدمه دوم استدلال در مورد نیازمندی جهان و پدیده ها به خداوند در پیدایش

پیام شعر: پدیده ای که هستی خودش نیازمند به دیگری است، نمی تواند هستی بخش باشد. مانند ابر خشکی که آبی ندارد؛ پس نمی تواند آبی از آن ببارد.

نکته ۱ در مقدمه اول از این صحبت می شود که مخلوقات همه پدیده هستند / پدیده ها متکی به خود نیستند / وجودشان از خودشان نیست. هستی شان از خودشان نیست.

۲ در مقدمه دوم درباره دو موضوع صحبت می شود: (۱) نیازمندی و اتکای پدیده به پدیدآور / (۲) ویژگی پدیدآورنده که خودش باید ذاتاً موجود و بی نیاز باشد.

نکته مفهومی هر پدیده ای که پدیدآور و آفریننده نیازمند است، اما هر وجودی به آفریننده نیازمند نیست. (خداوند وجودی است که به پدیدآورنده و آفریننده نیازمند نیست).

← [شناخت اولیه و فطری] نسبت به خداوند

نیازمندی جهان به خدا در پیدایش

هر کدام از ما، براساس فطرت خویش، خدا را می یابیم و حضورش را درک می کنیم. به روشنی می دانیم در جهانی زندگی می کنیم که آفریننده ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می کند و به موجودات مدد می رساند. با وجود این شناخت اولیه، قرآن کریم ما را به معرفت عمیق تر درباره خداوند فرامی خواند و راه های گوناگونی را برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می دهد. یکی از این راه ها، تفکر درباره نیازمند بودن جهان، در پیدایش خود، به آفریننده است. بیان این راه به شرح زیر است:

ویژگی مشترک انسان و پدیده های دیگر

مقدمه اول * اگر به خود نظر کنیم، خود را پدیده ای می یابیم که وجود و هستی مان از خودمان نیست. در اشیای پیرامون نیز که ببیندشیم، آنها را همین گونه می بینیم؛ حیوانات، از خودشان گیاهان، جمادات، زمین، ستاره ها و کهکشان ها، همه را پدیده هایی می یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست.

مقدمه دوم * پدیده ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد؛ همان طور که چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد. عبدالرحمان جامی این معنا را در دو بیت چنین بیان می کند:

ذات نایافته از هستی، بخش چون تواند که بود هستی بخش^۱
خشک ابری که بود ز آب تهی سهم بهره^۲ ناید از وی صفت آب دهی^۳

ذاتاً موجود، یعنی وجود در ذات آن است.

آری در آفرینش نیز، یک موجود فقط در صورتی در وجود خود نیازمند به دیگری نیست که خودش ذاتاً موجود باشد. در این صورت، چنین چیزی دیگر پدیده نیست و نیاز به پدیدآورنده نخواهد داشت؛ همواره بوده است و همواره خواهد بود. **که خودش ذاتاً موجود است** جمله مهم و پرتکرار در امتحان **نتیجه *** با توجه به دو مقدمه فوق می توانیم نتیجه بگیریم که ما و همه پدیده های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این وجود برتر و متعالی «خدا» نامیده می شود.

تفکر در متن

توضیحات صفحه قبل را به صورت یک استدلال، به طور خلاصه بنویسید.

مقدمه اول: ما و این جهان پدیده هایی هستیم که وجود ما از خودمان نیست و هستی ما از خودمان سرچشمه نمی گیرد.

مقدمه دوم: موجوداتی که وجودشان از خودشان نیست (پدیده ها)، در موجود شدن خود نیازمند پدیدآورنده ای هستند که پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد.

نتیجه: همه موجودات و پدیده های جهان برای پدید آمدن و هست شدن نیازمند آفریننده ای هستند.

که سرچشمه هستی است و آن را خدا می نامیم.

۸ و ۷

حالات و بگو

- انسان براساس فطرت خویش، خدا را می یابد و حضورش را درک می کند که به آن شناخت اولیه گویند.
- هر انسانی فطرتاً می داند در جهانی زندگی می کند که آفریننده ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می کند.
- قرآن کریم ما را به معرفت عمیق تر درباره خداوند نسبت به یک شناخت فطری فرامی خواند.
- قرآن کریم راه های گوناگونی را برای درک وجود خدا و نیز شناخت افعال و صفات او به ما نشان می دهد.
- تفکر درباره نیازمندی جهان به خدا در پیدایش یکی از راه های معرفت عمیق درباره خداوند است.
- با توجه به مقدمه اول نیازمندی به خداوند، وجود و هستی پدیده ها از خودشان نیست.
- پدیده ها برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده ای هستند که خودش پدیده نباشد.
- بیت «ذات نایافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی بخش» مربوط به مقدمه دوم نیازمندی جهان به خدا در پیدایش است.
- یک موجود فقط در صورتی وجودش نیازمند به دیگری نیست که خودش ذاتاً موجود باشد.
- وجودی که خودش موجود باشد، دیگر پدیده نیست و نیاز به پدیدآورنده نخواهد داشت.
- ما و همه پدیده های جهان در پدید آمدن و هست شدن به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد.
- هر وجودی به آفریننده نیازمند نیست، اما هر پدیده ای به پدیدآورنده نیازمند است.